

Trafi

Liikenteen turvallisuusvirasto

Koulutusseminaari Suomen kalastusopaskilta ry

Aleksi Uttula
Johtava asiantuntija

15.12.2018

*Vastuullinen liikenne.
Rohkeasti yhdessä.*

Vuokravenesääntely tällä hetkellä

- Sääntelyä tällä hetkellä monessa paikassa
- Yleiset katsastamista, varustelua sekä liikennealueita koskevat vaatimukset alusturvallisuuslaissa (Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä)
- Tarkemmat katsastusvaatimukset sekä varustevaatimukset erillisissä määräyksissä
 - Katsastusmääräys
 - Vuokravenemääräys
 - Määräys kotimaanliikenteen rajoista
- Yleiset miehitystä koskevat vaatimukset laissa laivaväkiläissa (laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta)
- Tarkemmat miehitystä koskevat vaatimukset miehitysasetuksessa
 - Vuokraveneen kuljettajankirjan vaatimukset

Alusturvallisuuslaki

- Vuokraveneen määritelmä:
 - 24) vuokraveneellä huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015) soveltamisalaan kuuluvaa, huvikäyttöön vuokralle miehitettynä tai miehittämättömänä tarjottavaa alusta, joka kuljettaa muussa kuin säännöllisessä liikenteessä enintään 12 matkustajaa; ei kuitenkaan purjevenettä, jonka rungon pituus on valmistajan ilmoituksen mukaan alle 5,5 metriä, moottorilla varustettua venettä, jonka moottoriteho on moottorin valmistajan ilmoituksen mukaan alle 15 kilowattia, vesiskootteria eikä soutuvenettä;
 - Myös laivaväkilaisissa
- Yleiset vaatimukset aluksen katsastamisesta sekä velvollisuus antaa varustevaatimukset ja määrittää liikennealueiden rajat.

Katsastusmääräys

- Vaatimukset siitä koska katsastus pitää tehdä

4.7.3.1 Luokkaan I, II, III ja IV kuuluva vuokravene

Luokkaan I, II, III ja IV kuuluvalla vuokraveneellä on suoritettava:

- 1) peruskatsastus kohdassa 3.6 tarkoitetuissa tapauksissa.
Viiden vuoden aikana on suoritettava:
 - 2) uusintakatsastus, joka sisältää määräaikaisen katsastuksen, välikatsastuksen ja vuosikat-
sastuksen, viisivuotisjakson lopussa.
- Vuokraveneelle määritetään katsastuksen yhteydessä suurin sallittu henkilö- ja matkustajamäärä. Vuokraveneen suurin sallittu henkilömäärä ei saa ylittää veneen CE-merkissä ilmoitettua henkilömäärää. Matkustajamäärä saa olla enintään 12
 - Vuokraveneen radiolaitteiden toiminta tarkastetaan meriturvallisuuskatsastusten yhteydessä

Vuokaravenemääräys

- Vuokraveneet jaetaan seuraaviin luokkiin:
 - 1) luokka I: kotimaanliikenteen liikennealue I;
 - 2) luokka II: kotimaanliikenteen liikennealue II;
 - 3) luokka III: kotimaanliikenteen liikennealue III;
 - 4) luokka IV: liikenne kotimaanliikenteen alueen ulkopuolella. Luokka IV jakaantuu seuraaviin liikennealueisiin: itämerenliikenne, lähiliikenne, euroopanliikenne ja kaukoliikenne.
- Vuokraveneiden varusteet riippuvat liikennealueesta sekä aluksen koosta

Vuokraveneen pätevyysvaatimukset

- Miehitettynä vuokratun vuokraveneen kuljettajalla on oltava vuokraveneen kuljettajankirja. Jos miehitettynä vuokratun vuokraveneen kuljettaja toimii vuokraveneen kuljettajana kansainvälisessä liikenteessä, hänellä on oltava vuokraveneen kuljettajankirjan lisäksi kansainvälinen huviveneen kuljettajan pätevyyskirja.
- Vuokraveneen kuljettajankirjan myöntämisen edellytyksenä on:
 - 1) vähintään 18 vuoden ikä;
 - 2) henkilöauton kuljettamiseen oikeuttava voimassa oleva ajokortti tai sen saamisen edellytyksenä oleva lääkärintodistus;
 - 3) todistus hyväksytystä ensiapukoulutuksesta;
 - 4) soveltuva kokemus aluksen kuljettamisesta;
 - 5) vuokraveneen kuljettamiseen vaadittava ammattitaito.

Trafi

Liikenteen turvallisuusvirasto

Vesiliikennelain kokonaisuudistus

Hallituksen esitys vesiliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
HE 197/2018 vp

*Vastuullinen liikenne.
Rohkeasti yhdessä.*

Suomi veneilymaana

- Maailman "venetiheimpiä" maita
- N. 1 miljoona huvivenettä (2016)
- Rekisteröityjä veneitä yli 200 000
- Suomessa ei vaadita veneajokorttia
 - vasta Yli 24-metrisessä huvialuksessa pätevyysvaatimus
- Suomessa ei ole huviveneille pakollista katsastusjärjestelmää
 - vapaaehtoiset katsastukset suosittuja aktiiviveneilijöiden piirissä
- Vesiliikenteessä kuolee vuosittain 30-60 henkeä, 2017 oli ennätysvuosi (34 kuollutta)
 - kuolemaan johtaneet onnettomuudet lähes aina pienemmissä veneissä

Miksi uudistus

- Nykyinen vesillä liikkujan käyttäytymistä velvoittava sääntely on hajallaan eri laeissa, asetuksissa ja alemman asteisessa säädöksissä.
- Sääntely on osittain vanhentunutta eikä täytä perustuslain vaatimuksia
- Viranomaisten roolit ovat epäselvät
- Merilain ja vesiliikennelain suhde toisiinsa epäselvä –merilaki koskee pääasiassa kauppamerenkulkua, mutta tapauskohtaisesti voi soveltaa veneilyyn (oikeuskäytäntö kuitenkin osoittanut ettei merilain päällikkösääntely ankarine sanktioineen sovellu veneilyyn.
 - Vesiliikennelain vesilläliikkujan yleiset velvoitteet koskevat myös kauppamerenkulkua
- Veneilyn oman päällikkösääntelyn puute haittaa valvontaa ja automaation edistämistä
- Vuokravenesääntely on hyvin byrokraattista katsastus- ja teknisine määräyksineen
- Vesiliikenteen sanktiot eivät ole ajanmukaisia. Tieliikenteessä parhaillaan sanktiouudistus vireillä

Vesiliikennelain kokonaisuudistuksen valmistelun eteneminen

- Säädöshankepäätös syksy 2016
- Liikenne- ja viestintäministeriön vetämänä
- Trafi ja muut viranomaiset aktiivisena valmistelutyössä – ”veneilyverkosto”
 - Trafi kannattaa esitystä
- Arviomuistio kevät 2017
- Lausuntokierros kesä 2018
 - Tuli 58 lausuntoa
- Käsittely eduskunnassa alkanut lokakuussa 2018
- Mahdollinen voimaantulo 1.6.2020

Lausuntopalaute 1/2

- Lausunnot pääosin myönteisiä
- Vesiliikenteen liikennesääntöjen yhteen kokoamiseen suhtauduttiin myönteisimmin
- Vuokravenesääntelyn keventämisestä suuri osa lausunnoista oli myönteisiä, mutta osassa lausunnoista kannettiin huolta erit. miehitetyn vuokravene- toiminnan (esim. taksivenetoiminnan) turvallisuudesta
- Eräissä lausunnoissa arveltiin esitetyn vuokravenesääntelyn hankaloittavan entistä enemmän heidän toimintaansa. Päätoimisuus- käsitettä pidetty epäselvänä
- Huviveneen päällikkösääntelyä pyydettiin selkeytettävän erit. omistajapäällikön osalta (lausujat: pitää tarkentaa, ettei omistaja viimesijassa päällikkönä voi olla vastuussa ainakaan rikosoikeudellisesti jos hän ei itse ole veneessä tai muuten voi vaikuttaa tekoon tai laiminlyöntiin)

Lausuntopalaute 2/2

- Suurin osa esitetyistä kommentteista on otettu ja tekstiä sekä määritelmiä täsmennetty.
- Vaikutusarviota on täydennetty viranomaisilta saadun arvion perusteella. Kustannukset liikennevirhemaksujärjestelmästä kohdistuvat vain poliisille, ei muille viranomaisille vaikutuksia

Mitä ei muutettu

- Muutamassa lausunnossa pyydetty edelleen pelastusliivien käyttöpakkoa kaikissa veneissä tai esim. "muskeliveneissä", tähän ei ole tehty muutoksia
- Linjaus tehty jo aiemmin - ei käyttöpakkoa vaan päällikön vastuulla huolehtia että liivit päällä olosuhteiden niin vaatiessa ja siitä, että moottoriveneessä on kaikille saatavissa liivit

Muutokset lyhyesti

- Päällikön vastuuta koskevan sääntelyn tuominen huviveneilyyn
 - toteutunut aiemminkin käytännössä erityisesti aktiiviveneilijöillä, mutta nyt myös laissa selkeämpänä
- Hajanaisen sääntelyn kerääminen samaan pakettiin
 - taustalla yli 40 eri tasoista säädöstä
- Vuokravenesääntelyn keventäminen
- Viranomaisten työnjako
 - Liikennevirasto/Trafi/muut
 - virastouudistus tuo monet tehtävät uuteen virastoon

Huviveneiden uusi päällikkösääntely

- Päällikkö = henkilö, joka tosiasiallisesti ohjailee tai hallitsee vesikulkuneuvoa (ei tarvitse olla vesikulkuneuvossa).
 - Lausuntojen perusteella tarkennettu määritelmää omistajapäällikön osalta- ei rikosoikeudellista tai vahingonkorvausvastuuta jos ei voi itse vaikuttaa tekoon tai laiminlyöntiin.
- Päällikön vastuulla se, että :
 - a) matkustajilla pelastusliivit puettuna olosuhteiden, kuten sään tai aallokon niin vaatiessa
 - b) vesikulkuneuvo turvallinen aiotulle matkalle
 - c) moottoriveneen ja yli 5 m purjeveneeseen varusteet kunnossa ja helposti saatavilla
 - d) merikarttoja käytettävissä, jos matka edellyttää reitinsuunnittelua

Muutoksia vuokraveneitä koskevaan sääntelyyn

- Haasteena markkinoille pääsyssä nykyään esim. CE-merkinnän vaatiminen uusilta vuokraveneiltä
- Vuokraveneiden katsastuksesta ja CE-merkinnän vaatimisesta luovuttaisiin
 - Ongelmat markkinoille pääsyssä poistuvat
- Toivotaan vuokraveneiden määrä kasvua ja veneilyn aloittamisen kynnyksen madaltumista
- Miehitetyssä vuokravenetoiminnassa tulonhankkimistarkoituksessa vaadittaisiin kipparilta jatkossakin pätevyys ja sovelletaan merilakia
 - Toiminnan ammattimaisuus
 - Veneily- ja meripelastuskoulutus vesiliikennelain piirissä

Vuokravenesääntelyn keventäminen 1/2

- Kaikista vuokraveneiden katsastuksista luovutaan – vuokrattavat veneet tavallisiksi huviveneiksi
 - nykyisin pelkkää veneen vuokraustakin on pidetty kauppamerenkulkuna, huviveneillä ei ole ollut eikä esitetä katsastusvaatimuksia. Uusien huviveneiden kuitenkin yhä täytettävä huvivenelain tekniset vaatimukset - EU:n huvivenedirektiivi
- Laissa veneen vuokralle antajaa koskevat yleiset velvoitteet. Luovuttajan vastuu luovutushetkellä veneen turvallisuudesta ko. vesialueelle ja sen olosuhteisiin, vastuu riittävästä opastuksesta veneen turvalliseen käyttöön ja
- Mahdollisuus antaa jatkossa teknisiä määräyksiä mm. vuokralle tarjottavien veneiden laitteista ja varusteista .

Vuokravenesääntelyn keventäminen 2/2

- Vuokraveneen määritelmä muuttuu - jatkossa vain miehitetyt vuokraveneet vuokraveneitä
- Pätevyysvaatimukset säilyvät ennallaan
- Haetut vaikutukset:
 - mahdollistaa veneilyharrastuksen yhä useammalle, jakamistalouden ja uusien palveluiden synnyn, keventää viranomaistoimintaa ja vähentää hallinnollista taakkaa, helpottaa meripelastustoimeen ja muuhun vapaaehtoistoimeen liittyvää veneenvuokrausta

- 4) *vuokraveneellä* urheiluun tai vapaa-ajan viettoon vuokralle miehitettynä tarjottavaa vesikulkuneuvoa, joka kuljettaa muussa kuin säännöllisessä liikenteessä enintään 12 matkustajaa ja jonka rungon pituus on vähintään 2,5 ja enintään 24 metriä; ei kuitenkaan purjevenettä, jonka rungon pituus on valmistajan ilmoituksen mukaan alle 5,5 metriä, moottorilla varustettua vesikulkuneuvoa, jonka moottoriteho on moottorin valmistajan ilmoituksen mukaan alle 15 kilowattia ja jonka rungon pituus on valmistajan ilmoituksen mukaan alle 5,5 metriä, vesiskootteria eikä soutuvenettä;

Vaikutuksia Traficomien toimialalla – vesikulkuneuvojen rekisteröinti

- Liikenteen palveluista annettuun lakiin viety osa vesikulkuneuvojen rekisteröinnin yleisemmistä pykälistä
- Vesikulkuneuvojen rekisteröinnistä annettu laki kumotaan ja loput pykälät tulevaan vesiliikennelakiin
- Tarkennetaan, että vesikulkuneuvolla on oltava yhteys Suomeen omistajuuden, haltijuuden tai käyttöpaikan kautta
- Mahdollistetaan muualle rekisteröityjen suomalaisomisteisten vesikulkuneuvojen tilapäinen käyttö Suomessa
- Helpotetaan ulkomailta ostettujen veneiden rekisteröintiä antamalla mahdollisuus purjehtia vene Suomeen ja hoitaa rekisteröinti vasta tämän jälkeen.

Muita vesiliikennelain muutosten vaikutuksia

- Selkeyttää sääntelyä, lisää ymmärrystä oikeaan vesillä liikkumiseen ja lisää siten turvallisuutta
- Mahdollisuus antaa tarkempia määräyksiä myös vesikulkuneuvojen ja niiden varusteiden ominaisuuksista, käytöstä yms.
- Alueelliset ja vesikulkuneuvotyyppiä koskevat kielto- ja rajoituspäätökset tekee yksi taho usean sijaan
- Vesiliikennemerkkien ja valo-opasteiden vaatimukset määräystasolta lakiin
- Vesiliikenteen pätevyyksien ja lupien myöntäminen (vaatimuksia täsmennetty, radiolupien myöntäminen myös tulevaan Traficomiin virastouudistuksen myötä)

Liikenne ja viestintävirasto Traficom

- Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi ja Viestintävirasto sekä Liikenneviraston tietyt toiminnot yhdistyvät Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiksi 1.1.2019
- Ei suurta organisaatiomuutosta aluksi
- Toimipisteet säilyvät pääasiallisesti ennallaan
- Uudet sähköpostit @traficom.fi

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket
Finnish Transport and Communications Agency